

Vern om vår felles arv.

Av miljøvernminister WENCHE FROGN SELLÆG

«Da kom noen våghals klatrende opp, stusset ved det de fikk se. De fikk en velkomst fra vidde og bre, at de lot sjelen forskrive: bergtatt for resten av livet».

Disse ord gjorde to Oslo-jenter til sine da de satt en sommermorgen i Bjøråskaret, mens tåken lettet fra Innerdalen. Det var den første fjellturen etter merkede stier. Siden ble det mange turer i andre fjell, men vi vendte alltid tilbake til Trollheimen med få års mellomrom. Det var der den første kjærlighet til fjellet ble vakt og vi sviktet den aldri.

Snart tredve år senere sitter den ene av oss med verneplan for Trollheimen på bordet. De tekniske inngrep i fjellet har blitt stadig flere, veier og vannkraftutbygging har vunnet fram, nærings- og verneinteressene står fremdeles mot hverandre. Drømmen om den uberørte Nasjonalpark er svunnet, men fremdeles er det et mangfold av kvaliteter tilbake å ta vare på. Tiden er inne til å gi Trollheimen et varig vern. Jeg er derfor glad for at Miljøverndepartementet nå har verneforslaget klart til å sende ut til høring.

Utviklingen i Trollheimen viser at tiden ofte arbeider for andre resultater enn det fjellvandreren og naturverneren kunne ønske seg. Forventningene til næringsutvikling, sysselsetting og lønnsomhet vokser raskere og sterkere enn forståelsen av hva vern betyr. Det er først når noe vi eiet ugjenkallelig har gått tapt at betydningen for alvor går opp for oss.

Om vi hittil bare i begrenset målestokk har vært tvunget til en hard prioritering i bruken av naturressurser, så er vi i dag i den situasjon at

Sprikletjønnene med Neådalsnota i bakgrunnen,

(Ivar Horvli)

vi ikke lenger kan tære på vårt ressursgrunnlag ukritisk. Vår største miljøpolitiske utfordring er å finne fram til helhetsløsninger som kan møte de påkjenninger og farer som naturmiljøet utsettes for.

Her hører også friluftspolitikken hjemme - i nær sammenheng med spørsmål som gjelder naturvern, planlegging og nærmiljø. En lang rekke av de saker vi stiller med i departementet har nettopp som mål å sikre mulighetene for fortsatt å drive friluftsliv.

De utgifter vi pålegger vår industri med miljøverntiltak, kommunene med avløps- og renseanlegg, jordbruket med tiltak mot gjødselsilutslipp er alt ledd i det store arbeid med å bevare naturen som rekreasjonskilde og grunnlag for fortsatt menneskelig aktivitet. Det er slike tiltak og mange fler som tar de store summer fra Miljøverndepartementets budsjett. Mens de synbare bevilgninger til sikring av friluftsansen, opparbeiding og drift blir små i denne sammenheng.

Gevinst fra friluftslivet gir seg derimot ikke synlige utslag på de offentlige budsjetter. Jeg tenker på friluftspolitikken som et ledd i

Også med buss kan en innta Gjevillvasshytta.

(Finn Ouren)

forebyggende helsearbeid på sitt beste. Dets betydning for det sosiale samvær, familieliv, inspirasjonskilde og glede.

For meg er friluftslivet atskillig mer enn en oppgave som skal skjøttes i et allsidig departement. Så langt tilbake jeg kan huske har det vært en selvsagt del av tilværelsen. Det er ikke lenger så selvsagt at vi uhindret skal få beholde det.

Vi rår over ikke så få virkemidler fra det offentliges side, og vi er villig til å bruke dem. Viktigst er kanskje planleggingen. Når naturvern og friluftsliv blir innarbeidet fra det tidligste stadium i planprosessen da er det lengste skrittet tatt i en forebyggende miljøvernpolitikk.

Vår lovgivning og økonomiske rammer vil likeledes være under kontinuerlig vurdering. Også det internasjonale samarbeid melder seg med stadig større tyngde etter hvert som problemene vokser seg langt over landegrensene.

Men det kan ikke være det viktigste for offentlige myndigheter å styre friluftslivet inn i den ene eller den andre retningen - eller å

Avslappet stemning på grasbakken foran Trollheimshytta. (Gudbrand Grøt)

overta ansvaret der organisasjonene gjør en fremragende innsats. Viktigst er det å tilrettelegge for valgmuligheter. Da er det opp til den enkelte å foreta sitt verdivalg. For den ene blir det hytte, for den andre blir det båt. For den tredje å finne seg en helle å legge soveposen under når kveldssolen synker over Vinnufjell. Vi er alle forskjellige - har alle våre behov. Jeg ser det som den fremste oppgave for de offentlige myndigheter i dette - og derigjennom som politikernes ansvar - at denne mangfoldighet i menneskesinnet skal finne grobunn og vekstmuligheter i et land som rår over slike rikdommer gjennom sine naturressurser.

Vi må verne om vår fellesarv, vi må satse våre krefter på å overbringe den i bedre stand til kommende generasjoner.

Det betyr ikke vern alene, det betyr også skånsom bruk - herunder også utnyttelse av ressurser som skaper det økonomiske grunnlag vi trenger for å mestre oppgaven.

Et aktivt år for TT

Av GUSTAV LIEN, TT's formann

Det er gledelig å kunne konstatere at 1982 ble et godt år for TT når vi ser alle våre virksomheter under ett. Men det kan ikke bortforklares at det først og fremst var utleievirksomheten utenom sesong som gjorde det til et godt år. Som tilfelle har vært i de senere årene for de fleste av landets turistforeninger, har også Trondhjems Turistforening en klar nedgang i besøket på hyttene, både i påsken og i sommersesongen. Hva denne generelle nedgang skyldes har vi vel ingen konkret forklaring på, men det antas bl.a. at Syden-reiser og flere andre fritidstilbud tar kunder fra turistforeningens marked.

Hva vi så skal gjøre med dette er naturligvis et viktig spørsmål, men det er i hvert fall helt åpenbart at vi ikke har økonomiske ressurser til å ta kampen opp med mange av de andre tilbudene som i dag lokker, og vi må dermed finne andre måter å markedsføre fjellet på. Det kan f.eks. være å vinne innpass med våre idéer og fjellet som livsverdi i skolen - vi har i hvert fall tro på at folk som får et positivt inntrykk av fjellet og friluftsliv i ung alder forblir trofaste mot fjellet hele livet igjennom.

Når det gjelder året 1982 konkret har vi imidlertid en del holdepunkter med hensyn til nedgangen i trafikken. For det første var værforholdene før og under påsken ikke av de beste. Og ettersom rapportene fra fjellet i presse og radio før påsken fortalte om dårlige forhold, rasfare, usikre vann og elver osv., så ble det nok til at mange holdt seg hjemme og bare tok kortere turer, f.eks. i Bymarka.

Dernest har Sylstationen vært stengt som følge av brannen, og dette har ført til langt mindre trafikk av svenske fotturister i Sylene.